

RESTAURAREA UNUI MOLITFELNIC DE LA 1811

CRISTINA PETCU*
MIOARA BURLUȘANU**

Acest molitfelnic pe care l-am restaurat este considerat un obiect de cult. O carte care aparține unei colecții particulare. A fost tipărită de tipograful Ioan August Herfurt.

Evhologhionul (Ευχολογιον / Molitfelnic / Требник) este cartea care în prezent cuprinde rânduiala săvârșirii Sfintelor Taine (cu excepția Hirotoniei), a Ierurgiilor bisericești și a slujbelor pentru diferite trebuințe. Drept prototip al acestei cărți pot fi considerate Evhologhionul lui Serapion de Tmuis și Cartea a VIII-a a Constituțiilor Apostolice.

La început Evhologhionul (bizantin) cuprindea în sine, pe lângă rânduiala „Tainelor”, și textele din Liturghier și cele din Arhieraticon. Cu timpul, prin secolul al XIII-lea, aceste cărți au început să se separe. Astăzi se păstrează mai multe manuscrise ale vechiului Evhologhion bizantin (secolele al VIII-lea - al XII-lea), care arată anumite diferențe de text și mai ales de formă ale unor gesturi și acte liturgice în săvârșirea Tainelor.

Deci rugăciunile și rânduielele Evhologhionului au cunoscut și ele o evoluție aparte, unele rânduiele fiind modificate chiar în Evul Mediu târziu. Liturgistul francez André Jacob clasifică manuscrisele Evhologhionului bizantin în patru grupe, fiecare din ele reflectând redactări diferite ale unui conținut asemănător.

Prezentarea stilistică. Este o tipăritură cu garnitură de litere chirilice. Acestea fiind tipărite de către tipograful Ioan August Herfurt, tiparul este executat în două culori, negru și roșu. Literele ornamentale sunt tipărite cu cerneală roșie (cinabru). Pe lângă literele ornamentale care sunt amplasate la începutul fiecărui paragraf, mai avem litere mari (letrine) care se regăsesc la fiecare început de rând, acestea fiind tot de culoare roșie. În cea mai mare parte cartea fiind tipărită cu litere negre. Cartea nu are nici un chenar cu care să fie

* Muzeul Național de Istorie a României, București.

** Muzeul Județean Argeș, Pitești.

încadrat scrisul. Sfârșitul capitolelor sunt argumentate de imagini tipărite, de obicei cu cerneală neagră. Pe prima filă este scris titlul cu litere roșii, fiind încadrat de o poartă cu motive florale.

Pe versoul primei file avem o xilogravură, tipărită cu cerneală neagră, aceasta reprezentând răstignirea lui Iisus Hristos, această imagine fiind dispusă central, urmând ca de jur împrejurul acesteia să avem reprezentări din Biblie. Pe fila a doua avem în partea de sus un tablou votiv încadrat stânga, dreapta de motive florale. Înelitoarea este din piele neagră, la prima vedere fără imprimări sau timbre seci.

Structura cărții. Aceasta este alcătuită din: fascicule, cusătură, atașare de copertă. Cartea este tipărită cu litere mobile, cu caractere chirilice. Cerneala tipografică utilizată este în general cea uzuală, neagră, însă pentru inițialele de început de capitol și unele ornamente s-a folosit cerneala roșie. Tot textul cărții este încadrat într-un chenar de culoare neagră. Fiecare capitol începe cu o literă ornamentală de culoare roșie(chinovar), aceste litere ornamentale fiind cunoscute și sub denumirea de Letrine.

Din blocul cărții fac parte: suportul pe care paginile au fost tipărite pe hârtie manuală fabricată din cârpe cu linii de apă (conform buletin de analiză). Blocul cărții a fost format din fascicule cusute de câte 2 respectiv 4 pagini, înclieate.

Tehnica prezintă un tipar cu cerneală tipografică/însemnări cu cerneală solubilă în apă. (Cerneala de diferite culori o găsim pe paginile de gardă, înaintea textului tipărit, fiind vorba de însemnări de secol XX. Foaia de titlu a cărții a fost executată pe hârtie manuală tipărită cu cerneală roșie (chinovar) și cerneală neagră. Titlul cărții a fost scris cu cerneală roșie. În partea de sus a paginii într-un frontispiciu cu motive vegetale sunt reprezentați într-un chenar Fecioara Maria, Iisus și Apostolul Ioan, iar pe marginea frontispiciului se găsesc cruci formate din ornamente florale.

În momentul preluării, cartea se afla într-o stare de conservare precară. Condițiile neadecvate de conservare și de depozitare au determinat și amplificat gradul deteriorărilor fizico-chimice și fizico-mecanice care au afectat ambele componente ale cărții; blocul de carte și legătura. Și anume legătura a suferit deteriorări de natură fizico-chimică, mecanică și biologică.

Pielea prezintă degradări fizico-mecanice care sunt: rosături în zona colțurilor și în dreptul încuietorilor la coperta anterioară, lacune prezente la coperta posterioară în zona inferioară, o tocire accentuată prezentă la ambele coperti pe întreaga suprafață, plieri și zgârieturi.

Degradări fizico-chimice care se prezintă sub formă de pete murdărie prezente pe ambele coperti, o depigmentare prezentă pe ambele coperti, degradări biologice prezente prin atac xilofag, în urma analizelor a rezultat ca

fiind inactiv, și un atac fungic minor pe ambele coperti.

Forzațul prezintă degradări fizico-mecanice: rosături în zona colțurilor, lacune pe ambele coperti în zona inferioară, plieri, zgârieturi, umflături. Degradări fizico-chimice: pete murdărie pe ambele coperti, îmbruniri prezente pe ambele coperti.

Blocul cărții: Blocul cărții a fost afectat de deteriorări fizico-chimice, fizico-mecanice deteriorări fizico-chimice ce au degradări cromatice rezultate în urma acțiunii petelor de ceară, îmbrunire datorată acidității, murdărie aderentă mai ales în zona colțurilor, pete de grăsime, pete de ceară, depozite de praf și halouri. Deteriorări mecanice: - fisuri, rupturi, îndoitori, lipsă suport papetar.

Diagnostic. În urma analizei vizuale, s-a constatat existența unor deteriorări de natură fizico-chimică, fizico-mecanică și biologică asupra componentelor cărții, ca urmare a procesului de îmbătrânire naturală a materialelor dar și a acțiunii factorilor exogeni (acțiunea luminii, U.R., temperatura, atmosfera poluantă) a unui mediu impropriu de depozitare, și a manevrărilor din timpul utilizării volumului.

Propuneri de tratament. Din punctul de vedere al restauratorului. Restaurarea se va efectua pe volumul desfăcut în totalitate, urmând ca fiecare componentă a cărții să intre în flux complet de restaurare. Se vor schimba tăblițele, învelitorile din piele, aflându-se într-o stare avansată de degradare. Mi-am permis acest lucru pentru că această carte face parte dintr-o colecție particulară.

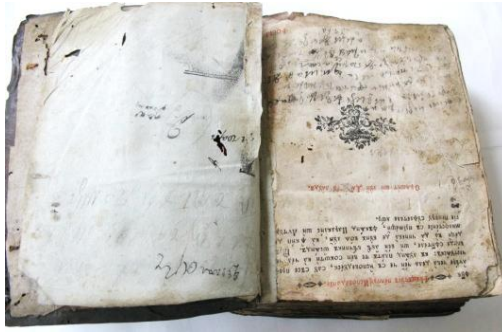
Fotografierea obiectului se va efectua la începutul lucrării, în timpul fiecărei operații de restaurare a obiectului și la sfârșitul restaurării obiectului. Fotografiiile sunt cea mai bună dovadă a stării obiectului de restaurare înainte de a-l restaura, în timpul operațiilor și la sfârșitul restaurării obiectului.

Forzațul original.

Detaliu nervuri.

Ultima filă și forzaț original.

Prima filă.

File scrise de mână legate.

Detaliu învelitoare piele.

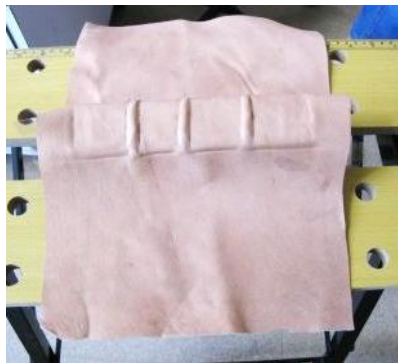
Detaliu nervuri profilate.

Foto de sus învelitorii.

Învelitorile demontate.

Profilarea nervurilor.

Cartea cu învelitoarea nouă.

RESTORING THE PRAYERS BOOK FROM 1811

Abstract

This Abook of prayers, which I restored is considered an religious object. A book belonging to a private collections. It was printed by printer John August Herfurt.

The book of prayers (Ευχολογιον/Asahi/Требник) is the book that now contains the tradition of Holy Sacraments (with the exception of bringing a preast into the Church), the religious ceremony and services for different needs. As the prototype of this book can be considered Serapion Prayers Book of Tmuis null and his VIII – th Book of Apostolic Constitutions.

In the beginning of the Book of Prayers (Byzantine) contained itself, in addition to Holy Sacraments, also texts from the Gosspeel and Arhieratikon. Over time, through the 13th century, these books began to separate. Today it keeps more of the old manuscripts of the old Byzantine Book of Prayers (8th century-12th century), which shows text differences and especially of the shape of certain gestures and acts of gosspeel in committing the religious ceremony.